

ROLA PREZBITERÓW I DIAKONÓW WE WSPÓLNOTACH MONASTYCZNYCH PÓŻNOANTYCZNEJ GALII

JERZY SZAFRANOWSKI

POPULARNONAUKOWY OPIS BADAŃ

Obiektem prowadzonych przez mnie badań w ramach przygotowywania rozprawy doktorskiej jest wzajemne przenikanie się środowisk mniszych i duchownych. Jest to zjawisko o tyle interesujące, że obie te grupy, chociaż przyświecał im ten sam ideał życia w pełni podporządkowanego wartościom chrześcijańskim, były nastawione na zupełnie przeciwstawne typy działalności. Prezbiterzy i diakoni mieli za zadanie pełnić swoją posługę wśród ludzi i dla ludzi, podczas gdy mnisi przeciwnie, w odosobnieniu i izolacji od zewnętrznego świata. Niezwykle ciekawe są więc próby pogodzenia tych dwóch powołań podejmowane już w późnej starożytności, a więc obecność w klasztorach mnichów-prezbiterów i mnichów-diakonów.

Terenem, na którym koncentruję swoje badania, jest późnoantyczna Galia. Kraina ta po upadku Cesarstwa Rzymskiego była miejscem stykania się wielu kultur. Jest to szczególnie widoczne w rozwoju monastycyzmu galijskiego, który czerpał inspiracje zarówno z wielkich ośrodków monastycznych w Egipcie i Syrii, a później w Italii, jak i z klasztorów iroszkockich o nieco innej tradycji. Co interesujące, to właśnie monastycyzm galijski stał się w średniowieczu modelem dla całego zachodniego ruchu mniszego.

Impulsem do zajęcia się tym tematem była obserwacja, że już w pierwszych wspólnotach galijskich odsetek mnichów posiadających święcenia kapłańskie był całkiem znaczny. Fakt ten stoi w sprzeczności z ugruntowanym w nauce przeświadczeniem o utrzymującym się aż do VII wieku w dużej mierze świeckim charakterze wspólnot klasztornych. Kluczowym dla moich badań jest odpowiedź na pytanie, co stało za decyzją o przyjęciu święceń kapłańskich w epoce, gdy nie zaistniały jeszcze zjawiska, które uważa się za decydujące o zwiększeniu się liczby kapłanów wśród mnichów.